

כ"ו ניסן תש"פ
20 אפריל 2020
סימוכין: 108660

לכבוד
ראשי הרשויות המקומיות
יועצים משפטיים
מנהלי יחידות פיקוח ואכיפה
ברשויות המקומיות

שלום רב,

הנדון: "מורה נבוכים" באשר לתיקונים האחרונים ביחס לפעילות עסקים

להלן הסברים באשר לתיקונים האחרונים ביחס לפעילות עסקים:

1. המקורות הנורמטיביים עליהם מתבסס מסמך זה:

- 1.1. תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), התש"פ-2020 (להלן: "תקנות הגבלת הפעילות")
- 1.2. צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), התש"פ-2020 (להלן: "צו הבידוד")
- 1.3. תקנות שעת חירום (אכיפת צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה)), תש"פ-2020 (להלן: "תקנות האכיפה")
- 1.4. תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), תש"פ-2020 (להלן: "תקנות הגבלת עובדים")

2. העסקים שאסור להפעיל:

- 2.1. כל העסקים בשוק או בקניון, למעט מקום למכירת מזון (ובכלל זה בית אוכל), בית מרקחת, או חנות שעיקר עיסוקה מכירת מוצרי היגיינה, המצויים בקניון.
- 2.2. מקומות הבילוי המפורטים בתקנות הגבלת הפעילות (דיסקוטקים, פאבים, פארקי שעשועים, גני חיות וכו' וכו'), למעט פעילות שנעשתה לצרכים טיפוליים כפי שהוזמנה ע"י הגורם המוסמך לכך בתקנות הגבלת הפעילות, ובהתאם להוראות המנהל.
- 2.3. שווקים למעט שוק סיטונאי, ולמעט חנות כאמור בסעיף 3.4 להלן.
- 2.4. שירותי רפואה אסתטית, אלא אם הטיפול נדרש לצורך בריאותי חיוני.

3. העסקים שמוותר להפעיל:

- 3.1. משרדים מכל הסוגים (שאינם בתוך קניון), בכפוף למגבלות הכלליות.
- 3.2. שירותי רפואה ושירותים שאינם בסעיף 3.4 להלן, למעט שירותי רפואה אסתטית שאינה לצורך בריאותי חיוני.
- 3.3. תעשייה על כל צורותיה, בכפוף למגבלות הכלליות.

3.4. מקום למכירת מזון (לא כולל בית אוכל), בית מרקחת, חנות אופטיקה או חנות שעיקר עיסוקה מכירת מוצרי היגיינה וכן מעבדה לתיקון מוצרי תקשורת או מחשבים, גם אם נמצאים בתוך שוק (בחנות במבנה סגור), בכפוף למגבלות הכלליות ולהוראות היחודיות בדבר קבלת קהל הקבועות בתקנה 5(ב)(2) לתקנות הגבלת הפעילות.

3.5. חנויות ומקומות הנותנים שירותי תיקונים ו/או שירותים אחרים ביחס למוצרים (למשל: שירות משלוחים), בכפוף למגבלות הכלליות ולמגבלות הבאות:

3.5.1. מדובר במקום שאינו מצוי בקניון או בשוק.

3.5.2. מדובר במקום שעיקר עיסוקו – מכירה של מוצר מהמוצרים המפורטים בתוספת הראשונה לתקנות הגבלת הפעילות, או מתן שירות לגבי מוצר כאמור.

3.5.3. המחזיק/המפעיל של המקום שלח טופס הצהרה לרשות המקומית בתחומה הוא פועל, בנוסח המצורף בתוספת השניה לתקנות הגבלת הפעילות.

3.5.4. המחזיק/המפעיל של המקום העמיד ממונה קורונה מבין עובדיו, שיהיה אחראי לוודא עמידת העסק בדרישות.

3.5.5. המחזיק/המפעיל של המקום התקין מחיצה למניעת העברת רסס בין המוכר ללקוח, בדלפק העסק.

3.5.6. המחזיק/המפעיל של המקום מקפיד על שמירת כללי היגיינה במקום העסק, לרבות הקפדה על חיטוי משטחים פנימיים בעסק, באופן תדיר.

3.5.7. המחזיק/המפעיל של המקום מקפיד על שמירת מרחק של 2 מ' לפחות בין אנשים (שאינם גרים באותו מקום), לרבות בתורים, במידת האפשר, ולשם כך אף לסמן מקומות לעמידה באזור הקופות ובאזור שיש בו תור, ולהציב שילוט לעניין שמירה על המרחק, במקום בולט לעין.

3.5.8. המחזיק/המפעיל של המקום מונע, ככל האפשר, צפיפות של אנשים במקום אחד, ולצורך כך מווסת את כניסת המבקרים, כך שבכל עת לא יהיו בתוך החנות יותר מ-2 לקוחות לכל קופה רושמת פעילה (ובחנות שגודלה מעל 100 מ"ר – יחס של 4 לקוחות לכל היותר לכל קופה רושמת פעילה).

3.6. כל חנות אחרת, שאינה מופיעה בסעיפים 3.4 או 3.5 לעיל, וכן בתי אוכל – בהזמנה מראש באמצעות טלפון או המרשתת (אינטרנט), בשירות משלוחים בלבד ובלא איסוף מהחנות או מבית האוכל.

3.7. שירותי שליחות לעסקים מהסוגים המנויים בסעיפים 3.4 או 3.6 לעיל, בכפוף למגבלות הכלליות.

3.8. מקומות בילוי – לצורך טיפולי, לפעילות שהוזמנה ע"י הגורם המוסמך לכך בתקנות הגבלת הפעילות ובהתאם להוראות המנהל בלבד (דוגמא: פעילות בגן חיות לילדים אוטיסטים).

3.9. שירותי תחבורה ציבורית, במגבלות הקבועות בתקנה 3 בתקנות הגבלת הפעילות.

4. מגבלות כלליות (רלוונטי לכל סוגי העסקים):

4.1. על כל עסק לעמוד בדרישות מגבלת כח אדם המותרת במקום עסק (ככל שקיימת מגבלה שכזו בתקנות הגבלת עובדים).

4.2. המעסיק במקום עבודה אחראי על כל אלה:

4.2.1. בטרם כניסה למקום עבודה – חובה לשאול את כל מי שנכנס למקום העבודה (לא רק את העובדים), ולא לאפשר כניסה למקום העבודה למי שנתן תשובה חיובית לאחת מהשאלות (לא חל על שירותי בריאות):

4.2.1.1. האם הוא משתעל (למעט שיעול בשל מצב כרוני, כגון: אסתמה או אלרגיה אחרת)?

4.2.1.2. האם חוס גופו מעל 38 מעלות צלזיוס? האם היה לו חוס בשבוע האחרון?

4.2.1.3. האם היה במגע קרוב עם חולה קורונה בשבועיים האחרונים?

4.2.2. להסדיר ביצוע של מדידת חום באמצעי שאינו פולשני כל מי שנכנס למקום העבודה (לא רק את העובדים), ולא לאפשר כניסה למקום העבודה למי שנמצא עם חום של 38 מעלות צלזיוס ומעלה (לא חל על שירותי בריאות).

4.2.3. להסדיר שמירת מרחק של 2 מ' בין אדם לאדם, או אמצעים אחרים למניעת הדבקה, מקום שבו לא ניתן לשמור על מרחק שכזה (בעסקים שיש בהם "קבלת קהל" הנחיות יחודיות הנוגעות למרחקי 2 מ').

4.2.4. להקצות ציוד אישי קבוע, ככל האפשר (ובכלל זה מקלדת, עכבר וטלפון קווי), וחיטוי קפדני בהעברת ציוד מאדם לאדם ככל שלא ניתן להקצות ציוד אישי.

4.2.5. לתת הנחיות לעובדים, בדבר שמירה קפדנית של כללי היגיינה (לרבות שטיפת ידיים), ובדבר שימוש של 2 נוסעים לכל היותר, במעלית במקום העבודה.

4.2.6. בעסק שבו מועסקים בדרי"כ עובדים במשמרות – לשבץ ככל הניתן את אותה קבוצת עובדים יחד באותה משמרת.

4.2.7. לוודא קיום חובת חבישת מסכה לפי סעיף 3ה לצו הבידוד (למעט במקרים כמפורט בסעיף 3ה(ב) לצו הבידוד).

4.3. מגבלות כלליות החלות על מחזיק או מפעיל של מקום ה"מקבל קהל":

4.3.1. אין להכניס למבנה אדם שאינו חובש מסכה (אלא אם הוא פטור מחבישת המסכה לפי סעיף 3ה לצו הבידוד)

4.3.2. אין לתת שירות לאדם שאינו חובש מסכה (אלא אם הוא פטור מחבישת המסכה לפי סעיף 3ה לצו הבידוד)

4.3.3. יש לתלות, במקומות בולטים לעין ובכניסה למקום העסק, מודעה בדבר חובת חבישת מסכה במקום.

4.3.4. אם יש מערכת כריזה במקום – יש להודיע, אחת לחצי שעה לפחות, על חובת חבישת המסכה.

5. חובות הרשויות המקומיות בעניין העסקים והערות השלטון המקומי:

5.1. אכיפה יכולה להתבצע אך ורק באמצעות פקחים שהם אחד מאלה (להלן: "פקחים מוסמכים"):

5.1.1. פקח מסייע (שיטור עירוני)

5.1.2. פקח עירוני כהגדרתו בחוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011

5.1.3. עובד רשות מקומית שהוסמך לפי סעיף 5(ב) לחוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985

הדבר מאפשר למעשה אכיפה ברשויות גדולות ובינוניות-גדולות בלבד, שכן ברשויות קטנות ובינוניות-קטנות אין פקחים כאלה (או אין מספיק פקחים כאלה, כדי לבצע את כל המטלות המוטלות עליהם). ביתר שאת אין מספיק פקחים לצורך עמידה בדרישת חובת הפיקוח כאמור בסעיף 5.4 להלן.

5.2. הפקחים המוסמכים מוסמכים לבצע אכיפה כנגד קניונים, מקומות בילוי ושווקים, שצריכים להיות סגורים לחלוטין (למעט העסקים שמותר לפתוח בתוך הקניון כאמור בסעיף 2.1 לעיל, והחנויות שמותר לפתוח בשווקים, כאמור בסעיף 2.3 לעיל). האכיפה כאן ברורה (פתוח כשאסור שיהיה פתוח), וקיים קנס מינהלי (בסך 5,000 ₪ למקרה בודד, עם אפשרות לקנס מוגדל בגין עבירה חוזרת ובגין עבירה נמשכת).

5.3. הפקחים המוסמכים מוסמכים לבצע אכיפה כנגד עסקים שצריכים לפעול באמצעות שירות משלוחים בלבד (כמפורט בסעיף 3.6 לעיל), ומאפשרים "קבלת קהל", וכן אכיפה כנגד המפעיל מרפאה או חדר ניתוח המיועד לצורך אסתטי בניגוד לתקנה 3 לתקנות הגבלת פעילות. האכיפה כאן עדיין אפשרית (אפשר להבין ברוב המקרים מתי מתבצעת הפרה), וקיים קנס מינהלי (בסך 5,000 ₪ למקרה בודד, עם אפשרות לקנס מוגדל בגין עבירה חוזרת ובגין עבירה נמשכת).

5.4. הפקחים המוסמכים נדרשים להגיע לעסקים מהסוג כמפורט בסעיף 3.5 לעיל, לביצוע פיקוח על עמידת העסק בתנאי תקנות הגבלת הפעילות (כמובא בסעיפים 3.5.2-3.5.8, 4.2.1 ו-4.2.6 לתקנות), בתוך שבועיים מהמועד שבו העסק שלח לרשות הצהרה (כאמור בסעיף 3.5.3 לעיל).

קשיים באכיפה זו:

5.4.1. אי אפשר לבצע פיקוח בלו"ז שנקבע, לא באמצעות הפקחים המוסמכים ולא בכלל, והמשטרה אינה מוסמכת לבצע אכיפה זו (דבר שהיה יכול לסייע ביישובים המתקשים עם פקחים).

גם אין סיבה לבצע זאת באופן הזה. צריך לקיים ביקורות רנדומליות בעסקים, בהתאם לשיקול דעת הרשות המקומית.

5.4.2. אין שום סנקציה כנגד מי שיימצא מפר את התקנות (המצוינות בסעיף 5.4 לעיל). הדבר עלול להוביל לתת הרתעה ולזלזול של העסקים בפקחי הרשויות המקומיות, התעלמות מהתקנות וסיכון הציבור, מה שעלול להוביל, בנוסף להשלכה החמורה של סכנה לבריאות הציבור, גם להקשחת המגבלות ולפגיעה בעסקים, בציבור ובמשק.

5.4.3. אין הנחיות ברורות לאכיפה:

5.4.3.1. כל סעיף לעיל שבו כתוב "ככל הניתן" / "ככל האפשר" – מה זה "ככל הניתן" / "ככל האפשר"? איך אפשר לפקח על "ככל הניתן" / "ככל האפשר"? מי קובע אם ניתן לעשות משהו או שלא ניתן לעשותו?

- 5.4.3.2. סעיף 3.5.2 לעיל – מה זה "עיקר העיסוק"? מעל 50% מהמוצרים בחנות? יותר? איך אוכפים תנאי זה? האם מצופה מהפקח לבדוק את המלאי בחנות לצורך התרשמות?
- 5.4.3.3. סעיף 3.5.6 לעיל – איך עומד המעסיק בחובתו להקפיד על כללי היגיינה? האם הוא מספק לעובדים מוצרי היגיינה? האם כתיבת נוהל היגיינה מספק לצורך עמידה בכללים? איך אוכפים תנאי זה? מה זה חיטוי משטחים באופן תדיר? איך מוודאים עמידה בדרישה זו?
- 5.4.3.4. סעיף 4.2.1 לעיל – איך מוכיח עסק שעמד בחובתו לשאול את השאלות הנדרשות את כל הבא בגבולותיו, בטרם הכניסה למקום? איך מפקחים על סוגיה זו?
- 1.1.1.1. סעיף 4.2.6 לעיל – איך אמורים לפקח על הסדרת אותה קבוצת עובדים באותה המשמרת?

בברכה,

חיים ביבס

ראש עיריית מודיעין מכבים רעות
ויו"ר מרכז השלטון המקומי